

Zápis ze zasedání Rady Justiční akademie ze dne 6. 3. 2015

Účast: podle prezenční listiny

Hosté: Mgr. Filip Glotzmann

- Program:**
- I. Projednání „Výroční zprávy Justiční akademie za rok 2014“
 - II. Návrh nových lektorů dosud neprojednaných Radou
 - III. Informace o nových vzdělávacích akcích dosud neprojednaných Radou
 - IV. Informace o vzdělávacích aktivitách Justiční akademie v oblasti „Mediace“
 - V. Různé

Z důvodu své zdravotní indispozice pověřil prof. JUDr. J. Švestka, DrSc. vedením zasedání Rady Justiční akademie JUDr. Romana Fialu, který v úvodním slovu uvítal všechny členy Rady Justiční akademie a informoval je o provedených personálních změnách v Radě. Nově jmenována byla doc. JUDr. Alena Macková, Ph.D. z Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Dále přivítal Mgr. Filipa Glotzmana ředitele Justiční akademie jako hosta.

Rada v úvodu věnovala tichou vzpomínku náhle zesnulému PhDr. Janu Pachmanovi, prvnímu řediteli Justiční akademie a dlouholetému zaměstnanci justice.

Konstatoval, že Rada je v souladu s platným Statutem Justiční akademie a podle listiny přítomných způsobilá jednat a usnášet se (přijímat rozhodnutí).

Slovo bylo předáno JUDr. R. Pelikánovi, místopředsedovi Rady a budoucímu ministru spravedlnosti. Ten konstatoval, že Justiční akademie je pro Ministerstvo spravedlnosti důležitou vzdělávací institucí. Informoval krátce Radu o budoucím směřování justice, jakož i o prioritách, které by rád realizoval.

JUDr. R. Fiala zmínil pracovní setkání předsedů soudů a dalších čelních představitelů justice, které proběhlo dne 17. 2. 2015 v Kroměříži. Mimo jiné byla předsedy soudů opětovně nastolena otázka postavení asistentů a justičních čekatelů. Ze závěrů předsedů soudů vyplynulo, že tyto otázky nelze donekonečna přehlížet a ze strany MSp ČR by měly být řešeny. V odpovědi JUDr. R. Pelikán připustil, že komplexní jednotná strategie chybí. Ministerstvo spravedlnosti se postavením asistentů a justičních čekatelů bude v budoucnu zabývat.

I. Projednání „Výroční zprávy Justiční akademie za rok 2014“

Ředitel Justiční akademie krátce uvedl „Výroční zprávu za rok 2014“, která je rozdělena do tří hlavních částí. Obsahuje hodnocení vzdělávacích akcí v jednotlivých oblastech vzdělávání. Jsou tam mimo jiné vyzdvíženy významné semináře a reakce na ně.

Statistické údaje o vzdělávání se týkají zejména účastí a jsou dosti obsáhlé. Zpráva obsahuje i srovnávací tabulky (profesní složení účastníků, podle obvodů jednotlivých institucí a podle oblastí vzdělávání). Podle této zprávy se uskutečnilo celkem 864 vzdělávacích akcí.

Ve třetí části „Hospodaření Justiční akademie“ jsou uvedeny informace o investicích, čerpání rozpočtových prostředků, o výsledcích vnějších a vnitřních kontrol a rozboru zaměstnanosti.

Ředitel Justiční akademie také upozornil ve výroční zprávě na vzdělávací aktivity financované ze zahraničních zdrojů, které v roce 2014 probíhaly v rámci tří projektů, a to v oblasti re-kodifikace soukromého práva, v oblasti ekonomických a manažerských znalostí - dovedností a v oblasti systematického vzdělávání středního odborného personálu justice. Tyto projekty pokračují i v roce 2015.

V případě zájmu o některé další konkrétní informace, které nejsou uvedeny v tomto materiálu, je možné Justiční akademii požádat. Dokument bude vyvěšen na webových stránkách Justiční akademie.

V rámci obecné diskuse Mgr. P. Pukovec poděkoval řediteli Justiční akademie za kvalitně vypracovanou výroční zprávu, zejména však za statistické údaje, ze kterých vyplývají cenné poznatky o vzdělávání v jednotlivých krajích. Jako příklad uvedl extrémně nízkou účast státních zástupců z ostravského regionu na uskutečněných vzdělávacích akcích. Není však zcela jasné, zda příčinou je nezájem ze strany posluchačů nebo zda je účast ovlivněna státními zástupci, kteří nejsou ochotni dát souhlas zaměstnancům k sebevzdělávání.

Místopředseda Rady JUDr. R. Pelikán by do budoucna kromě tabulek uvítal i více grafů, které jsou více vypovídající. Ve zprávě také postrádá výstupy o znalostech posluchačů, ne však ve smyslu známkování. Chybí zpětná vazba od účastníků, co se naučili a co si zapamatovali. V této souvislosti proto doporučil, aby na konci přednášky byl výstupní test pro účastníky seminářů. Tím by bylo možné přenést i zpětnou vazbu ze seminářů k jednotlivým lektorům. Testování by probíhalo anonymně. Není cílem jednotlivce šikanovat. Výstupy z těchto testů by byly předkládány Radě.

JUDr. R. Fiala upozornil na to, že je nutné při školeních rozlišit, kdy jde o seminář a kdy o přednášku. Na téma přezkušování je v justici zcela rozdílný pohled jednotlivých skupin. Ne pro všechny posluchače bude testování akceptovatelné.

Doc. JUDr. A. Macková, Ph.D. doporučila testování buď formou dvou až tří otázek vypracovaných přednášejícím nebo formou písemných odpovědí na konkrétní otázky, zhruba ve stejném rozsahu.

JUDr. L. Kaniová upozornila na fakt, že jsou mnohdy případy, kdy zpětná vazba není zcela možná. Jako příklad uvedla „Evropskou judikaturu“. Zpětná vazba by měla být zaměřena k pochopení tématu. Je to důležitý poznatek i pro lektora, který bude vědět, zda jeho výklad je pro účastníky seminářů opravdovým přínosem.

Dále v diskusi zaznělo, že je to práce navíc nejen pro lektora, který musí testovací otázky připravit, ale také vyhodnotit i když se bude jednat o stěžejní otázky z obsahu semináře. Bylo mimo jiné také upozorněno na fakt, že když se k takovéto praxi přistoupí, je nutné počítat s předčasnými odchody účastníků ze seminářů - přednášek, aby nemuseli písemný test absolvovat.

Doc. JUDr. J. Svatoň, CSc. doplnil informaci, že je velmi důležité, jak bude forma testování připravena. Při jeho vhodném nastavení by účastníci seminářů tuto formu ověřování znalostí mohli přijmout. Je to otázka zejména koncepční a připravit takovýto test je otázka erudice jednotlivých přednášejících.

JUDr. R. Pelikán by upřednostnil kombinaci obou variant řešení, jak formu testu, tak formu přímých odpovědí.

Dílčí usnesení:

- a) Rada doporučila řediteli Justiční akademie zvážit a připravit do příštího zasedání Rady Justiční akademie možné varianty řešení testování znalostí posluchačů z přednášek a jeho možný způsob realizace.
- b) Rada doporučuje do budoucna ve výroční zprávě uvádět nejen tabulky, ale více grafů z důvodu větší vypovídající schopnosti.

Usneseno:

Rada projednala a schválila „Výroční zprávu za rok 2014“ v předloženém znění.

II. Návrh nových lektorů dosud neprojednaných Radou

Radě byl předložen ke schválení materiál obsahující jmenný seznam dosud neschválených lektorů, kteří již přednášeli nebo budou přednášet na vzdělávacích akcích Justiční akademie.

Ředitel Justiční akademie upozornil, že nárůst nových lektorů je způsoben především novými nabíhajícími projekty a dále zdvojnásobením počtu jednotlivých běhů kvalifikačního studia VSÚ a VÚSZ. Jako příklad uvedl společný projekt MSp a Justiční akademie „Rozpočtová gramotnost“.

JUDr. F. Ištváněk upozornil na znatelnou absenci soudcovského praktika, který by se podílel na organizování a lektorském zabezpečení tématu „Bezodůvodné obohacení“ z oblasti civilního práva. Justiční akademie proto využila erudice doc. JUDr. K. Csacha, Ph.D., LL.M. z právnické fakulty v Košicích. Avšak i přes tuto absenci renomovaného lektora na tuto problematiku doporučil, aby se na tomto semináři, a co největší měrou, lektorsky podíleli i soudci Nejvyššího soudu, kteří mají tuto agendu na starosti. Justiční akademií by měl být osloven například soudce Nejvyššího soudu JUDr. J. Eliáš, Ph.D.

V diskusi byla vznesena JUDr. R. Pelikánem připomínka k nevyváženosti lektorů k problematice „Služebního zákona“ v oblasti správního soudnictví, kde je MV ČR lektorsky zajištěno pouze Mgr. J. Kauckým, kdežto Úřadem vlády J. Kněžínkem a JUDr. J. Vedralem. Služební zákon včetně jeho uplatnění v praxi je však v gesci MV ČR.

JUDr. L. Kaniová upřesnila informaci, že seminář byl naplánován NSS v nedávné době a měl by mít z prvopočátku informativní charakter. Účastníkům by měl poskytnout obecné poznatky od zákonodárců. Do budoucna je však počítáno s tím, že lektorské obsazení bude pozměněno.

Doc. JUDr. Bc. T. Gřivna, Ph.D. upozornil na to, že JUDr. J. Vedral je členem Legislativní rady vlády a členem Komise pro správní právo. S problematikou je velice dobře obeznámen, proto jeho zapojení je zcela relevantní.

V diskusi bylo doporučeno, aby Justiční akademie učinila pokus upravit lektorský sbor tak, aby bylo přihlédnuto k vyváženosti (paritě) u specializace jednotlivých lektorů i přesto, že seminář má proběhnout 23. 3. 2015.

Po skončení jednání Rady JA byla na uvedený seminář zajištěna účast náměstka pro státní službu RNDr. Josefa Postráneckého.

Usneseno:

Rada schvaluje návrh nových lektorů s připomínkami, které zazněly v diskusi. Schválený návrh tvoří doplněk ke stávajícímu platnému seznamu lektorů.

III. Informace o nových vzdělávacích akcích dosud neprojednaných Radou

V přehledu vzdělávacích akcí je několik neschválených seminářů nad rámec schváleného plánu vzdělávacích akcí pro rok 2015. Jsou to především vzdělávací akce z oblasti „Ostatního vzdělávání – počítačové dovednosti“ a byly zařazovány do plánu operativně, zejména na žádost z regionů. Soudy a státní zastupitelství začaly upřednostňovat vzdělávání na svých pracovištích. Jejich uskutečnění je mnohdy závislé na vybavení regionálních učeben.

V diskusi byl vznesen dotaz na ředitele Justiční akademie, jestli má poznatek o tom, jaký mají pro účastníky přínos kurzy zejména z oblasti komunikace, sebereflexe, zvládnání zátěže a kurzy s podobnou tematikou.

V odpovědi bylo ředitelem Justiční akademie sděleno, že obsahově jsou tato témata velmi široká, např. od psychologie výslechu dětí až po komunikaci s médii. Semináře jsou ve většině případů plně obsazeny. Domnívá se proto, stejně jako někteří členové Rady, že jsou poznatky z těchto kurzů skutečně využívány v praxi. Ze strany Justiční akademie není automaticky požadavkům z regionů na zařazení takového kurzu vždy vyhověno.

Doc. JUDr. Bc. T. Gřivna, Ph.D. vznesl dotaz, jaký je důvod pro to, aby některé semináře „nad plán“ byly schvalovány „ex post“ a zdali tyto semináře jsou natolik aktuální, že je nelze zařadit do základního vzdělávacího plánu pro daný rok.

Ředitel Justiční akademie v odpovědi sdělil, že již v minulosti bylo takto postupováno, a to především proto, že se ve většině případů jedná o již Radou schválené semináře v rámci ročního vzdělávacího plánu. Jedná se tedy ve většině případů pouze o rozšíření počtu běhů již schváleného semináře a i většinou o stejného přednášejícího – lektora.

Co se týká současných témat seminářů uvedených v přehledu, ty byly navrženy již v měsíci lednu letošního roku. K jejich schválení by ale bylo nutné operativně svolat Radu, proto vedení Justiční akademie přistoupilo k obvyklé praxi. Jedná se o semináře, které jsou operativně zařazovány zejména na základě zadání a požadavků z regionů.

Členové Rady většinou hlasů doporučili řediteli Justiční akademie změnit dosavadní praxi dodatečného schvalování akcí nad plán tak, že v případě potřeby cca jednou měsíčně bude členům Rady elektronicky zasílán přehled vzdělávacích akcí nad plán ke schválení per rolam.

Usneseno:

Rada projednala a schválila navrhované vzdělávací akce jako doplněk ke stávajícímu plánu s připomínkami, které zazněly v diskusi.

IV. Informace o vzdělávacích aktivitách Justiční akademie v oblasti „Mediace“

Tento bod jednání reaguje na dotaz JUDr. J. Brože ze zasedání Rady ze dne 5. 12. 2014, jehož obsahem byla žádost o informaci, jakým způsobem probíhá vzdělávání v oblasti „mediace“ v Justiční akademii. Ředitel krátce okomentoval předložený písemný materiál, kde

vysvětlil tři typy seminářů s různými časovými dotacemi a odlišným lektorským obsazením, a to:

1) Zákon o mediaci a jeho využití v praxi, kde lektorkami jsou Mgr. Š. Hájková, soudkyně KS v Praze a spoluautorka zákona o mediaci a PhDr. D. Potočková, MDR, členka Celosvětového mediálního fóra, spoluautorka zákona o mediaci a předsedkyně zkušební komise pro zkoušky mediátorů při MSp ČR.

Semináře jsou obsahově zaměřeny na vysvětlení právního rámce a možnosti, jak využít mediace a jejich principů, na kterých jsou postaveny. Přednášky probíhají nejen v teoretické rovině, ale jsou zařazeny i ukázky praktických příkladů a jsou určeny pro soudce, státní zástupce, čekatelé a asistenty.

2) Mediace a její možnosti využití v praxi soudů a státních zastupitelství. Lektory jsou Mgr. M. Tkáč a PhDr. P. Štěpaník z Probační a mediální služby. Semináře jsou pořádány dvakrát ročně s větší časovou dotací. Obsahem jsou témata jako např. mediace jako způsob řešení konfliktů, typy konfliktů vhodných k mediaci, proces mediace a jeho jednotlivé fáze, specifika mediace v opatrovnických sporech a další. Tyto semináře jsou taktéž určeny především pro soudce a státní zástupce.

3) Mediace jako proces vyjednávání a řešení sporů v praxi soudce a státního zástupce. Lektorem je (byl) PhDr. M. Hrubý, psycholog a specialista ze soukromé firmy Manager Consulting. Semináře jsou zařazovány především na žádost účastníků či samotných soudů. Obsahově jsou zaměřeny na obecné poznatky z oblasti mediace, na její roli, dále na strategie a postupy mediátora a komunikační techniky. Záměrem Justiční akademie bylo proškolit větší množství soudců a státních zástupců tak, aby jí porozuměli a naučili se s ní pracovat, tj. využívat mediaci jako prostředku k uzavírání většího množství soudních či mimosoudních dohod v občanskoprávních, obchodních a pracovněprávních sporech. U těchto seminářů však není žádoucí a ani není cílem Justiční akademie „vychovávat“ mediátory. V tomto směru proto došlo v letošním roce k jejich omezení.

Justiční akademie je připravena navýšit počet seminářů s lektory a tématy z výše uvedeného bodu 1) a 2), nejlépe však v jejich kombinaci.

V diskusi JUDr. J. Brož k materiálu uvedl, že vidí prioritu vzdělávání v oblasti mediace především v bodě 2) nebo případně v kombinaci s bodem 1), které se však musí vzájemně obsahově slučovat. Soudcům by mělo být zřejmé, v jaké souvislosti je jim vzdělávání v oblasti mediace poskytováno a jaké jsou možnosti jejího využití v rozhodovací praxi soudů. V tomto směru lze využít zkušeností z praxe České advokátní komory, která má oprávnění ke vzdělávání a zkouškám mediátorů, stejně jako MSp ČR. Justiční akademie není svým zaměřením určena ke vzdělávání mediátorů a jejich přípravě ke zkouškám, není to ani žádoucí.

JUDr. R. Fiala v této souvislosti zmínil možnost využití JUDr. Mokrého a JUDr. Doležalové z ČAK.

Ředitel Justiční akademie Radu ujistil, že prioritou Justiční akademie je držet se zákonného rámce. Zmíněné oblasti – body 1) a 2) rozpracovat a připravit vzdělávání pro využití mediace tak, aby mohla být aplikována a využívána v praxi výrazně více než doposud.

Usneseno:

Rada bere materiál „Informace o aktivitách Justiční akademie v oblasti Mediace“ na vědomí a doporučuje postupovat dle závěrů diskuse.

V. Různé

Na návrh doc. JUDr. A. Mackové, Ph.D. a některých dalších členů Rady ředitel Justiční akademie osloví jednotlivé odborné profesní skupiny. S těmito subjekty (např. Česká advokátní komora, Notářská komora ČR, Exekutorská komora a další) bude jednáno o základních zásadách spolupráce s tím, že účastníci vyslaní těmito subjekty na vzdělávací akce Justiční akademie si budou náklady hradit sami. Řediteli Justiční akademie bylo doporučeno na základě získaných poznatků uzavřít mezi Justiční akademií a profesními komorami „Rámcovou smlouvu o spolupráci“.

K předloženému návrhu Mgr. F. Glotzmann sdělil, že je k tomuto kroku nutná podpora i ze strany Ministerstva spravedlnosti.

Termín konání příštího zasedání Rady Justiční akademie byl stanoven na 22. května 2015 (pátek) od 10,00 hod. na pracovišti Justiční akademie v Praze.

Předložené materiály:

- Výroční zpráva za rok 2014
- Informace o nových vzdělávacích akcích dosud neprojednaných Radou
- Informace o nových lektorech, kteří přednášeli nebo budou přednášet na vzdělávacích akcích Justiční akademie
- Informace o vzdělávacích aktivitách Justiční akademie v oblasti „Mediace“

Zápis zpracovala: Renata Korábová

Schválil: JUDr. Roman Fiala